

Waarom een pestprotocol?

Dit pestprotocol geeft kinderen, leerkrachten en ouders duidelijkheid over hoe wij handelen wanneer er gepest wordt. Door het protocol te volgen ontstaat een samenwerking tussen leerkracht, pester, gepeste, overige klasgenoten en ouders. Daarbij worden gebeurtenissen die te maken hebben met de pestsituatie vastgelegd, zodat het verloop gevolgd kan worden. Hierdoor ontstaat helderheid voor alle partijen. Het feit dat de Regenboog er beleid op gemaakt heeft, geeft aan dat wij onderkennen dat pesten een probleem is en dat het niet gedoogd wordt. Als er een vermoeden of sprake is van pesten dan ondernemen wij direct actie om het zo snel als mogelijk is te stoppen.

Wat is pesten?

Bij pesten is het ene kind sterker en het andere kind zwakker. Het is steeds hetzelfde kind dat wint en hetzelfde kind dat verliest. Vaak gebeurt pesten niet één keer, maar is het gepeste kind steeds weer de klos. Het sterkere kind; de pester, heeft een grotere mond en anderen kijken tegen hem of haar op. De pestkop heeft geen positieve bedoelingen; wil pijn doen, vernielen of kwetsen. Het gepeste kind voelt zich eenzaam en verdrietig, hij of zij is onzeker en bang.

Verschil tussen plagen en pesten

Plagen mag wel, pesten niet. Maar wanneer is het nog plagen en wanneer wordt het pesten? Bij plagen is er sprake van incidenten. Plagen gebeurt vaak spontaan, het duurt niet lang en is onregelmatig. Bij plagen zijn de kinderen gelijk aan elkaar; er is geen machtsverhouding. De rollen liggen niet vast: de ene keer plaagt de één, de andere keer plaagt de ander. Plagen gebeurt zonder kwade bijbedoelingen en is daarom vaak leuk, plezierig en grappig. De bedoelingen van het kind dat plaagt, zijn niet slecht, al kan een plagerij soms best even pijn doen. Bij pesten daarentegen is er sprake van een ongelijke machtsverhouding. De pester heeft macht over het kind dat gepest wordt. De pester heeft - bewust dan wel onbewust - de bedoeling om het gepeste kind te kwetsen.

Uitgangspunten

Elk kind is anders.. We zien het als een uitdaging zoveel mogelijk aan het specifieke van elk kind tegemoet te komen. We richten ons onderwijs zodanig in, dat kinderen eigen mogelijkheden leren ontdekken en gebruiken. Een veilige en stimulerende omgeving is voorwaardelijk om kinderen uit te dagen en te prikkelen. Pestgedrag werkt een veilig schoolklimaat tegen en belemmert de ontwikkeling van kinderen. Dit pestprotocol beoogt pestgedrag adequaat aan te pakken.

Wij verklaren het volgende:

1. Pesten is een probleem en moet als zodanig worden erkend door alle betrokken partijen: gepeste kinderen, pesters, de zwijgende middengroep, team en ouders.
2. Het eerste wat de school te doen staat is er voor te zorgen dat het pesten stopt. Alleen dan kan er weer een veilig pedagogisch klimaat ontstaan.
3. Als er gepest wordt melden leerkrachten, andere teamleden of ouders dit direct.
4. Voor het aanpakken van een pestprobleem, is een goede samenwerking tussen ouders, leerkrachten en kinderen noodzakelijk.
5. Schoolleiding en MR (namens ouders en team) verbinden zich aan het volgende:
  - We pakken pesten aan door te werken met de vijf betrokken partijen,
  - We hebben een vertrouwenspersoon aangesteld op onze school,
  - We formuleren een praktisch, concreet en toegankelijk protocol voor alle betrokkenen, stellen het vast en hanteren het ook daadwerkelijk,
  - We evalueren het pestbeleid aan het begin van het nieuwe schooljaar en stellen het waar nodig bij.

Als er gepest wordt

Volgens onderzoek verzwijgt bijna tweederde van de kinderen die op de basisschool wordt gepest dat voor zijn ouders. Hoe weten we dat een kind wordt gepest, waaraan kunnen we dat herkennen?

Signalen op school

Indirecte signalen waaruit kan worden afgeleid of leerlingen worden gepest zijn:

- blauwe plekken.
- spullen die "kapot" gaan.
- lijken geen vrienden te hebben, zijn vaak alleen.
- worden als laatste gekozen.
- proberen dicht bij de leerkracht te blijven.
- angstig en onzeker.
- zien er bang, neerslachtig en huilerig uit.
- verminderde schoolresultaten.
- Overdreven clownesk gedrag.
- Afkoopgedrag; geld/snoep of het maken van huiswerk voor anderen.
- Andere kinderen uit de klas kunnen ook signalen geven dat een kind gepest wordt. Ze vertellen bijvoorbeeld dat een kind zit te huilen, niet mee mag doen of altijd alleen staat in de pauze.

Stappenplan school

1. Gesprek met de pester en het kind dat gepest wordt; eerst apart, daarna samen. (zelfde dag dat het bekend wordt)
2. Overleg leerkracht met IB-er en of directie. (dezelfde dag)
3. Dezelfde dag contact opnemen met de ouders van de betrokken kinderen en een afspraak maken voor een gesprek.
4. Gesprek leerkracht met de groep (zsm, binnen een week)
5. Gesprek leerkracht en intern begeleider met de afzonderlijke ouders van pester en gepeste . Er wordt een vervolgspraak gemaakt en afspraken worden vastgelegd. (z.s.m., binnen een week)
6. Zo nodig gesprek leerkracht en intern begeleider met betrokken ouders samen Afspraken worden vastgelegd. (zsm, binnen twee weken).
7. Vervolggesprekken leerkracht, eventueel met intern begeleider, met pester, kind dat gepest wordt en ouders (zo vaak als nodig is). Afspraken worden vastgelegd.

8. Drie maanden na afsluiting van het pestincident is er contact met de ouders van de betrokken kinderen over hoe de situatie op dat moment ervaren wordt.

In overleg met leerkracht en ouders kan ook een ander teamlid bij de gesprekken aanwezig zijn, bijvoorbeeld de vertrouwenspersoon voor de kinderen of de directeur.

Signalen thuis

Er zijn veel **signalen die erop kunnen duiden dat een kind wordt gepest**. Deze signalen kunnen duiden op pesten, maar dat hoeft niet. Belangrijk is dat het gaat om **verandering van het gedrag van een kind**. Praat erover met het kind om te weten wat er op school veranderd is.

Voorbeelden van signalen zijn:

Anders dan voorheen ...

- is uw kind bang om naar school te gaan of wijkt het af van de normale (fiets)route
- vraagt uw kind steeds of het (met de auto) naar school gebracht kan worden
- wil uw kind om onduidelijke redenen thuis blijven
- klaagt uw kind 's ochtends als het naar school moet dat het ziek is
- komt uw kind thuis van school met vieze of kapotte kleren of rugzak
- raakt uw kind steeds spullen kwijt
- raakt uw kind vaak zakgeld kwijt, vraagt het vaak om geld of steelt het (om aan de pester te geven)
- trekt uw kind zich terug, is het stil en lijkt het zijn of haar zelfvertrouwen kwijt te zijn
- is uw kind gespannen en angstig
- is uw kind zijn of haar eetlust kwijt of zegt het dat het eten niet smaakt
- heeft uw kind nachtmerries of huilt het zichzelf in slaap
- heeft uw kind onverklaarbare blauwe plekken of verwondingen
- is uw kind chagrijnig, snel boos of lastig
- is uw kind vaak alleen, brengt het geen vriendjes meer mee naar huis
- weigert uw kind te vertellen wat er aan de hand is, of geeft het ongeloofwaardige verklaringen voor zijn of haar gedragsveranderingen.

Stappenplan thuis

'Hoe was het vandaag op school?' of 'Hoe ging het vandaag?' zijn alledaagse maar belangrijke vragen. Misschien dat uw kind iets vertelt over hoe de schooldag is verlopen, hoe het zich voelt, of het met andere kinderen heeft gespeeld en hoe dat is gegaan. Door een gesprek laat u zien in uw kind geïnteresseerd te zijn, in wat het doet en meemaakt en kan een opening betekenen om te praten over problemen die uw kind heeft. Belangrijk is dat u er de tijd voor neemt en de sfeer ontspannen is. Vóór of na het voorlezen voor het naar bed gaan kan een goed moment zijn voor een kind om iets te vertellen waar het mee zit. Houd u er rekening mee dat een kind geen (nieuwe) problemen wil – de meeste kinderen willen niet dat u naar school gaat om het probleem op te lossen, want ze vrezen dat er daardoor nog meer problemen ontstaan. Ook wil een kind meestal niet dat ouders zich ernstige zorgen gaan maken en steeds vragen stellen over hoe het gaat.

Tips die wij geven:

- als u weet of vermoedt dat uw kind wordt gepest praat er dan over (en stel u er op in dat uw kind het niet direct zal vertellen)
- moedig uw kind aan het te vertellen en zeg dat u wilt helpen
- zeg duidelijk en vaak genoeg dat het feit dat uw kind gepest wordt niet aan uw kind ligt. Niemand heeft het recht hem of haar te pesten.

- beloof niet dat u de kwestie geheim houdt, want dan is het onmogelijk er iets aan te doen. Beloof uw kind wèl dat u niets zult doen, zonder er eerst met hem of haar over te spreken. Op die manier schaadt u het vertrouwen niet en blijft u met uw kind in gesprek.
- **neem contact op met de leerkracht**, vertel wat er volgens u/uw kind heeft plaatsgevonden en wat u heeft gedaan om uw kind te steunen.

Wat doen we om pesten te voorkomen?

De eerste weken van het nieuwe schooljaar wordt in alle groepen veel geïnvesteerd in het werken aan een veilig en prettig klimaat in de groep. We werken aan een goed klimaat voor alle kinderen, waar niemand buitengesloten wordt. Daarvoor gebruiken we gevarieerde spel- en drama- activiteiten voor de hele groep. Met de methode 'Goed gedaan' werken we iedere twee weken aan het waarom van onze omgangsvormen, spelen kinderen dagelijkse situaties uit en spreken we met kinderen over de gevolgen van je eigen gedrag voor jezelf en voor anderen. Eén van de lessen aan het begin van het schooljaar gaat in alle groepen over 'grapje, plagen, pesten'. Ook worden in de eerste weken in alle groepen afspraken gemaakt over gewenst gedrag en de regels die wij hebben. We hebben een luisterjuf waar alle kinderen die iets moeilijk vinden of een probleem hebben naar toe kunnen; vóór de herfstvakantie bezoekt zij alle groepen.

Opvallend gedrag tijdens het werken in de groep of bij het buitenspelen wordt regelmatig aan de orde gesteld, zowel positief als negatief gedrag. De vraag die wij steeds aan de groep stellen is: Hadden we het ook anders kunnen doen of oplossen? Het is belangrijk om kort na een incident te reageren zodat het voor de kinderen een actueel onderwerp is.

Het voorbeeldgedrag van leerkrachten en ouders is van groot belang. Er zal minder gepest worden op een school waar duidelijkheid is over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar worden uitgesproken. Agressief gedrag, fysiek en verbaal, van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd. Leerkrachten en ouders horen duidelijk stelling te nemen tegen dergelijke gedragingen.

Kinderen krijgen van jongs af aan te horen hoe ze voor zichzelf of een ander kunnen opkomen. Vanaf de kleutergroep brengen we kinderen bij dat je niet mag klikken en dat je eerst probeert zelf een ruzie op te lossen. Maar als een kind ruzie heeft of ziet dat twee andere kinderen ruzie hebben die zij niet kunnen oplossen dan vinden wij het vanzelfsprekend dat kinderen hulp vragen.

Ruzies worden door de hele school op dezelfde manier aangepakt en alle kinderen zijn daarvan op de hoogte:

1. Kinderen proberen er eerst samen uit te komen. Wij zoeken altijd voor kinderen een plek waar ze rustig over hun ruzie kunnen praten.
2. Als kinderen de ruzie niet zelf kunnen oplossen vragen ze hulp van hun juf of meester. Als het mogelijk is helpt de juf/meester hun direct, als dat niet kan wordt er een afspraak gemaakt voor later op de dag.
3. Bij herhaling van hetzelfde soort conflicten, bijvoorbeeld ruzies bij voetballen, wordt het ook in de groep besproken en naar oplossingen gezocht.

Cyberpesten

Bij online pesten weten we vaak niet wie de pester is. De ene keer merkt niemand het dat een kind achter de computer of via sms gepest wordt en de andere keer weet de hele wereld het. Het gaat om kwetsende of bedreigende teksten bijvoorbeeld via chatprogramma's. Er kunnen ook beledigende foto's, video's of persoonlijke gegevens van het slachtoffer op het internet of op sociaalnetwerksites worden geplaatst, zoals op Facebook of Twitter.

Als school hebben we met een fenomeen te maken dat zich razendsnel heeft en blijft ontwikkelen. De sociale media die kinderen gebruiken ontwikkelen zich snel en veranderen ook steeds.

Tips die wij geven zijn:

Wees verstandig!

- Gebruik altijd een andere naam/nickname.
- Houd je wachtwoord en inlognamen geheim. Vertel ze aan niemand.

Word je gepest?

- Negeer pest-mails/sms/chat. Stuur geen email terug. Zo krijgt de pester geen aandacht! Als de pester geen aandacht krijgt, stopt ie vaak. Als er iets vervelends gebeurt in de chat, ga dan weg en log eventueel opnieuw in met een andere nickname.
- Praat of chat erover als je gepest wordt via je mobieltje. Je kunt ook een ander nummer nemen en geef je nieuwe nummer dan alleen aan je vrienden. Mensen in een slechte bui, schelden soms zomaar tegen iedereen. Dat schelden is niet altijd tegen jou persoonlijk bedoeld.
- Verzamel bewijzen: als de pester jou al heel lang pest, met hele vervelende dingen, dan helpt negeren vaak niet meer zo goed. Dan moet je bewijzen verzamelen van de pestmailtjes. Maak dan printjes van de pesterijen. Die bewijzen kun je dan aan je ouders of je leraar laten zien.
- Praat erover. Het pesten doet extra pijn, omdat het op school gebeurt en thuis doorgaat en andersom. Praat met je vrienden, ouders of juf/meester. Als je ouders of juf/meester niks weten van internet of sms, probeer dan toch uit te leggen hoe het pesten gaat.
- Als het pesten toch maar steeds doorgaat en als je wordt bedreigd, dan kun je ook naar de politie gaan. Je kunt dan aangifte doen.
- Ga niet terugpesten, dan wordt het allemaal nog veel erger.
- Blokkeer degene die je het bericht stuurt. Weet je niet hoe dat moet? Vraag dan hulp!
- Als er een filmpje van jou of van een ander op internet staat waarin gepest wordt of geweld wordt gebruikt kun je dat melden bij de moderator.
- **Vergeet niet: Het is niet jouw schuld dat je wordt gepest!**

Tot slot

Pesten is een probleem en moet als zodanig worden erkend door alle betrokken partijen: gepeste kinderen, pesters, de zwijgende middengroep, team en ouders. Als er een vermoeden of sprake is van pesten dan ondernemen wij direct actie om het zo snel als mogelijk is te stoppen. Pestgedrag werkt een veilig schoolklimaat tegen en belemmert de ontwikkeling van kinderen. We werken aan een goed klimaat voor alle kinderen, waar niemand buitengesloten wordt. Als er gepest wordt neemt u dan direct contact op met de leerkracht.